

**К.В. Іоненко, канд. екон. наук,
Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ**

СПЕЦИФІКА ОЦІНКИ РІВНЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ

У кризових умовах загострення ринкової конкуренції між кредитно-фінансовими установами позитивний фінансовий імідж кожного окремого банку є головним критерієм при прийнятті рішення потенційними вкладниками. Однією із першопричин загального низького рівня інвестиційної привабливості українських банків є недовіра до банківського сектора, яка в свою чергу пов'язана із низькою якістю корпоративного управління в банках та інформаційною закритістю.

“Інформаційна відкритість”, “прозорість” або “транспарентність” (від англ. *transparency* – ясність) банку є головним елементом формування довіри банківських вкладників до фінансово-кредитних установ та одним із показників якості корпоративного управління. Потенційним користувачем такої інформації виступає так званий “розумний інвестор”, який володіє достатніми знаннями для адекватної інтерпретації інформації, але не має часу на її тривалий пошук.

За результатами дослідження індексу непрозорості (Opacity Index), що проводилося у 2008 р. однією з найбільших світових аудиторсько-консалтингових компаній Pricewaterhouse Coopers, Україна зайняла 34-те місце серед 35 країн за ступенем прозорості своєї економіки, “обігнавши” навіть такі країни, як Пакистан і Кенія.

Світовим рейтинговим агентством Standard & Poor's розроблено методику дослідження транспарентності акціонерної компанії, в якій інформаційна прозорість оцінюється за 98 базовими інформаційними елементами, згрупованими в шість основних компонентів, які утворюють три крупні блоки питань: структура власності та відносини з інвесторами; фінансова прозорість та розкриття інформації; структура та методи роботи керівництва. Результати наводяться у відсотках від максимуму, тобто того рівня розкриття основної інформації, який вважається достатнім для ухвалення “розумним інвестором” зваженого рішення.

Середній рівень транспарентності вітчизняних банків у 2008 р. склав 24 %. Найбільш відкритим виявився блок питань, пов'язаних з фінансовою прозорістю (37 %), найбільш закритою, як і слід було

очікувати – інформація про структуру управління (26 %). Досить цікаві результати дає аналіз інформаційної насиченості трьох основних джерел інформації – річних звітів, звітів емітента у Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку та web-сайтів банків-респондентів. Як виявилось, найпопулярнішим інформаційним каналом є Інтернет, де рівень розкриття інформації досягає 41 %. Крім того, в Україні присутня значна внутрішня диференціація транспарентності. Лідер дослідження 2008 р. набрав 77 %, а банк, який зайняв третє місце, – всього 52 %. Що вже говорити про останні місця в списку з рівнем транспарентності 10-15 %.

Додатково було проведено дослідження, щоб виявити, яким чином зміна рівня транспарентності за один рік відображається на ринковій капіталізації банку. Виявилось, що у тих банків, рівень транспарентності яких виріс більше ніж на 30 % (13 банків), приріст ринкової капіталізації склав в середньому 191 %, менше ніж на 30 % (16 банків) – 100 %. У тих банках, прозорість діяльності яких знизилася, капіталізація збільшилася лише на 48 %.

Можна констатувати, що існує не тільки якісний прямий зв'язок між прозорістю діяльності банку і тим, як його оцінюють інвестори та вкладники, але й кількісний зв'язок між зміною рівня транспарентності та зміною ринкової капіталізації. Отже, банки мають додатковий стимул для підвищення якості корпоративного управління та інформаційної відкритості, що є дієвим способом збільшення інвестиційної привабливості власних акцій та зростання ринкової капіталізації, поліпшення ділової репутації та публічного іміджу банку.

Іоненко, К.В. Специфіка оцінки рівня транспарентності у банківському секторі [Текст] / К.В. Іоненко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2010 р.) : у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2010. – Т. 1. – С. 81-82.